

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“ 27 ” _____ 08 _____ 2021 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

ПЕДІАТРІЯ З МЕДИЧНОЮ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЮ РЕАБІЛІТАЦІЄЮ
(VI КУРС)

підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

Курс навчання 6 Факультет медичний №4

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра педіатрії та дитячих інфекційних хвороб
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри педіатрії та дитячих інфекційних хвороб
«16» серпня 2021 року, протокол №2.

Зав. кафедри, д.мед.н., проф. _____ Колоскова О.К.
(підпис)

Схвалено предметною методичною комісією з педіатричних дисциплін, акушерства та гінекології
«16» серпня 2021 року. Протокол №1.

Голова предметної методичної
комісії, д.мед.н., проф. _____ Кравченко О.В.
(підпис)

Чернівці – 2021

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	педіатрії та дитячих інфекційних хвороб
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	<p>Богуцька Наталія Казимирівна – кандидат медичних наук, доцент, nbohutska@bsmu.edu.ua ;</p> <p>Сажин Сергій Іполітович – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, sazhyn.sergij@bsmu.edu.ua ;</p> <p>Білоус Тетяна Михайлівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, bilous.tetiana@bsmu.edu.ua;</p> <p>Тарнавська Світлана Іванівна - кандидат медичних наук, доцент, tarnavska.svitlana@bsmu.edu.ua</p> <p>Ортеменка Євгенія Павлівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент, ortemenka.yevheniia@bsmu.edu.ua</p>
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/pediatrici-ya-ta-dityachih-infektsiynih-hvorob/
Веб-сайт кафедри	http://pediatria.bsmu.edu.ua/
E-mail	pediatry_inf@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Руська 207А
Контактний телефон	+38 (0372) 575-660

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Програма для вивчення навчальної дисципліни «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією» для студентів VI курсу спеціальності 225 «Медична психологія» складена на основі освітньо-професійної програми вищої освіти підготовки фахівців у Буковинському державному медичному університеті за професійною кваліфікацією «Лікар-психолог» (Чернівці, 2021 р.) у відповідності до Стандарту вищої освіти України.

Опис навчальної дисципліни (анотація). Навчальна дисципліна «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією» є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми професійної підготовки та вивчається студентами впродовж 6-го року навчання. Практичні заняття включають елементи інтерактивних технологій та здійснюються із впровадженням елементів проблемно-орієнтованого навчання, рольових ігор, роботи в малих групах, мінілекцій, розв'язання ситуаційних задач, індивідуальної роботи та її презентації, а також тренінгу за симуляційними сценаріями. По завершенню курсу студент вмітиме працювати в команді, зможе діагностувати, проводити дифдіагностику та здійснювати надання першої невідкладної допомоги, а також запроваджувати заходи медичної та психологічної реабілітації дітям різного віку із найбільш поширеними інфекційними та неінфекційними захворюваннями.

Необхідність вивчення дисципліни зумовлена тим, що в останні десятиріччя має тенденцію до зростання як соматична, так і нервово-психічна педіатрична захворюваність, причому остання маніфестує здебільшого тяж у вигляді соматичних проявів. Хронічна патологія впливає на особистість дитини, знижує якість її життя, призводить до вторинних

наслідків – порушення якості психічного здоров'я. Діагностика дитячої патології згідно з біопсихосоціальним підходом проводиться у трьох площинах: соматичній, психологічній, соціальній; тому лікування та реабілітація пацієнта проводиться комплексно, згідно з виявленими факторами впливу, для чого необхідна злагоджена робота фахівців різних профілів, перш за все, дитячих лікарів та лікарів-психологів. Ведення пацієнтів дитячого віку згідно з біопсихосоціальним підходом вважається найефективнішим способом допомоги, сприяє швидшому видужанню та попереджає рецидиви.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є найпоширеніші захворювання та синдроми дитячого віку, психологічний аналіз їх природи, вплив на здоров'я та хворобу численних особливостей психіки дитини, а також забезпечення оптимальної системи лікувальних, профілактичних і реабілітаційних психологічних впливів мультидисциплінарної команди фахівців задля поліпшення якості життя дітей.

3. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- **Перелік нормативних документів:**
- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-procesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-ocziynyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscopyliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovor-dodatok.doc>).
- **Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:**
  - самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
  - списування під час контролю знань заборонені;
  - самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.
- **Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:**
  - дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
  - дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
  - усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.
- **Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:**

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

- **Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:**

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

4. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Латинська мова та медична термінологія	Інтернатура, резидентура
Медична біологія	
Медична та біологічна фізика	
Біологічна та біоогранічна хімія	
Анатомія людини	
Гістологія, цитологія та ембріологія	
Фізіологія та нейрофізіологія	
Мікробіологія, вірусологія та імунологія	
Медична психологія.	
Догляд за хворими терапевтичного, хірургічного профілю та хворими дітьми	
Вікова та педагогічна психологія	
Патоморфологія	
Патофізіологія	
Фармакологія	
Пропедевтика педіатрії	
Психофізіологія	
Основи психотренінгу	
Генетична психологія	
Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами	

5. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією» є підготовка студента згідно з професійними вимогами щодо систематизації та поглиблення теоретичних знань, удосконалення і засвоєння практичних навичок із питань комплексного структурованого підходу до ведення та медико-психологічного мультидисциплінарного супроводу здорових дітей та дітей різного віку із найпоширенішою соматичною патологією, набутті професійного рівня готовності до самостійної роботи з питань медичної та психологічної реабілітації дитячої популяції із найбільш поширеними захворюваннями дитячого віку.

Завданнями вивчення дисципліни «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією» є набуття знань та професійних вмінь з діагностики, дифдіагностики та першої невідкладної допомоги найбільш поширених захворювань у дітей, на основі знань вікових анатомо-фізіологічних особливостей дитячого організму та вмінь клінічного та параклінічного обстеження дитини, а також знань та вмінь щодо планування та реалізації заходів медичної та психологічної реабілітації з дотриманням принципів роботи в команді та медичної етики і деонтології.

6. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

- *інтегральна:*

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

- *загальні:*

ЗК1	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
-----	---

ЗК3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК4	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
ЗК8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК9	Здатність працювати в команді, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.
ЗК10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- фахові (спеціальні, предметні):

ФК 1	Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.
ФК 2	Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.
ФК 3	Здатність встановити психологічний контакт із пацієнтам з метою подальшого формулювання повного функціонального діагнозу та/або діагностичного формулювання, в т.ч. реєстр-синдрому з урахуванням оцінки фізичного, психічного розвитку, клінічного діагнозу та диференційної діагностики .
ФК 4	Здатність до вибору оптимальних методів та проведення клінічної / психологічної діагностики пацієнта.
ФК 5	Здатність до оцінювання результатів діагностики, лабораторних та інструментальних досліджень, проведення психологічного дослідження та аналізу, систематизації, оцінювання психометричних та психодіагностичних методик, формулювання аргументованих висновків та рекомендацій.
ФК 7	Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання медико-психологічної допомоги, з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інші індивідуальних особливостей пацієнтів.
ФК 9	Здатність до використання науково верифікованих методів та технік, використання моно- і комбінованих схем комплексного лікування з застосуванням медикаментозної терапії.
ФК11	Здатність до діагностування невідкладних станів, визначення тактики і надання екстреної та невідкладної медичної допомоги.

7. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

- анатомо-фізіологічні особливості функціонування різних органів та систем дитячого організму і особливості обміну речовин;
- сучасні погляди на етіологію і патогенез, клініку, класифікацію, методи діагностики, лікування, профілактики та особливості перебігу захворювань дитячого віку;
- методи надання невідкладної допомоги дітям на догоспітальному етапі лікування;
- способи реабілітації різних захворювань у дітей;
- психосоматичні і соматопсихічні взаємовпливи у хворих;
- роль психологічних чинників в розповсюдженні хвороб;
- особливості спілкування з колегами, хворими та їх родичами з урахуванням їх психологічних особливостей для створення здорового психологічного клімату у медичному середовищі;
- морально-деонтологічні принципи медичного фахівця та принципи фахової субординації у клініці дитячих хвороб;
- принципи медичної деонтології, методи запобігання виникненню ятрогеній і корекцію наслідків ятрогенних впливів;
- основні засоби психогігієни, психопрофілактики, основні методи психотерапії, медичної та психологічної реабілітації у педіатричній практиці.

8.2. Уміти:

- оцінити загальний стан дитини, її фізичний, нервово-психічний і статевий розвиток;
- проводити загальний огляд, пальпацію, перкусію і аускультатию органів та систем дитячого організму і оцінювати характер патологічних змін, виділяти провідні симптоми і синдроми;
- призначати лабораторно-інструментальне дослідження в залежності від патології і оцінювати виявлені зміни;
- визначати нозологічний діагноз, призначати лікування, проводити профілактичні заходи та диспансеризацію дітей із захворюваннями різних систем організму;

- проводити диференційну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених інфекційних захворювань та їх ускладнень у дітей;
- розрізняти клінічну симптоматику невідкладних станів найбільш поширених інфекційних захворювань дітей;
- визначати психічний стан та рівень соціально-психологічної адаптації хворих за допомогою методів психологічного дослідження;
- визначати психосоматичні і соматопсихічні взаємовпливи у хворих;
- визначати роль психологічних чинників в розповсюдженні хвороб;
- використовувати засоби психогієни, психопрофілактики та основні методи психотерапії, медичної та психологічної реабілітації у педіатричній практиці.
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

8.3. Демонструвати:

- демонструвати вміння спілкуватися з колегами, хворими та їх родичами з урахуванням їх психологічних особливостей;
- сприяння створенню здорового психологічного клімату у медичному середовищі;
- володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячих хвороб;
- володіння принципами медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогенії і корегувати наслідки ятрогенних впливів;
- вміння застосовувати моральні, етичні і фахові норми в професійній діяльності та при застосуванні методів психологічного дослідження;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних міркувань (мотивів);
- володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця у педіатрії.

Прим. ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Обирати та застосовувати надійний діагностичний та психодіагностичний інструментарій для здійснення медичних та психологічних інтервенцій.

ПРН 2. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки, представляти результати власних досліджень усно / письмово для поінформованої аудиторії.

ПРН 4. Здійснювати ідентифікацію, підготовку і виконання психологічного (медико-психологічного) втручання, яке необхідне для досягнення поставленої мети, використовуючи результати психодіагностики.

ПРН 5. Визначати принципи, тактику, характер лікування, реабілітації, медичної, психологічної, психоконсультаційної (психотерапевтичної), медико-психологічної допомоги.

ПРН 7. Інтерпретувати та прогнозувати вплив лікування на перебіг хвороби / розладу з метою оптимізації програм медичної, психологічної та медико-психологічної допомоги.

ПРН 8. Визначати та вести контингент осіб, яким надається медична, психологічна та медико-психологічна, в т.ч. екстренна, допомога.

ПРН 9. Вести медичну документацію згідно вимог чинного законодавства та стандартів.

ПРН 10. Відшукувати необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію, застосовувати її для вдосконалення медичної практики.

ПРН 11. Проводити обстеження та/або пато-психологічну діагностику з метою прогнозування результатів лікування та/або медико-психологічної (психологічної) допомоги на всіх її етапах.

ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90** годин (3 кредити ЄКТС), 1 модуль, який складається з двох змістових модулів.

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістового модуля).

Змістовий модуль 1. Організація педіатричної допомоги, профілактична педіатрія. Фізіологія і патологія періоду новонародженості. Актуальні питання інфекційних захворювань дитячого віку. Медична та психологічна реабілітація.

Конкретні цілі змістового модулю:

- оцінювати стан тяжкості, визначати різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених дитячих інфекційних та неінфекційних нозологій,
- проводити диференційну діагностику та ставити попередній клінічний діагноз при дитячих інфекційних та неінфекційних нозологіях;
- визначати тактику ведення хворого при дитячих інфекційних та неінфекційних нозологіях;
- здійснювати заходи медичної та психологічної реабілітації при найпоширеніших захворюваннях у дітей.

Змістовий модуль 2. *Сучасні стандарти ведення педіатричних пацієнтів із найпоширенішою соматичною патологією, невідкладна допомога. Медична та психологічна реабілітація в педіатрії*

Конкретні цілі змістового модулю:

- оцінювати стан тяжкості, визначати різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених дитячих соматичних захворювань,
- проводити диференційну діагностику та ставити попередній клінічний діагноз при дитячих соматичних нозологіях;
- визначати тактику ведення, надавати екстрену невідкладну допомогу при найпоширеніших соматичних захворюваннях у дітей;
- здійснювати заходи медичної та психологічної реабілітації при найпоширеніших соматичних захворюваннях у дітей.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Модуль. «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією»

Змістовий модуль 1.

Організація педіатричної допомоги, профілактична педіатрія. Фізіологія і патологія періоду новонародженості. Актуальні питання інфекційних захворювань дитячого віку. Медична та психологічна реабілітація.

Тема 1. Організація педіатричної допомоги. Харчування здорових і хворих дітей. Профілактика дефіцитних станів. Оцінка розвитку дитини. Історія розвитку та сучасний стан наукових знань за спеціальністю «Педіатрія». Нормативні документи МОЗ України, ООН, ЮНІСЕФ з питань охорони материнства та дитинства. Організація медичного обслуговування дитячого населення на дільниці та в стаціонарі. Смертність немовлят та дитяча смертність, її причини та структура, шляхи запобігання. Нещасні випадки та запобігання. Етико-деонтологічні аспекти роботи лікаря-педіатра. Педіатрична нутриціологія. Раціональне вигодовування здорових і хворих дітей різного віку. Розлади харчової поведінки у немовлят. Актуальні питання грудного вигодовування. Вітамінодефіцитні стани, вітамінопрофілактика та терапія в педіатрії. Шкідливі звички у дітей. Можливості реабілітації та медико-соціальної допомоги дітям з обмеженими можливостями. Оцінка фізичного та нервово-психічного стану дітей.

Тема 2. Фізіологія і патологія періоду новонародженості. Медична генетика в педіатрії. Медична реабілітація. Неонатальна захворюваність і смертність. Гіпербілірубінемії у новонароджених. Фізіологія та патологія доношеного та недоношеного новонародженого. Виходжування недоношених дітей. Диференційний діагноз геморагічного синдрому, анемії у новонароджених. Церебральна патологія у новонароджених. Дихальні розлади у новонароджених, позалегенові і легенові причини та особливості профілактики й лікування окремих форм. Внутрішньоутробні інфекції. Неонатальний сепсис. Диференційний діагноз захворювань шкіри у новонароджених. Диференційна діагностика синдромів блювання та зригування у новонароджених. Період фіолетового плачу та кольки. Основи медичної генетики. Хромосомна патологія в дитячому віці. Медико-генетичне консультування. Спадкові аномалії обміну речовин, скринінг. Особливості інтенсивної терапії новонароджених.

Тема 3. Актуальні питання інфекційних захворювань дитячого віку. Медична та психологічна реабілітація. Гострі респіраторні вірусні інфекції у дітей. Часто хворіючі діти. Краплинні інфекції у дітей: етіологія, клініка, сучасні підходи до діагностики і лікування. Інфекційні екзантеми у дітей. Синдром тонзиліту. Гнійні та серозні менінгіти, енцефаліти у дітей. Менінгококова інфекція, поліомієліт, ентеровірусні інфекції. Зоонозні та особливо небезпечні інфекції у дитячому віці. Гострі кишкові інфекції у дітей. Порушення водно-сольового обміну. Глистні інвазії у дітей. Вірусні гепатити у дітей. Вакцинопрофілактика у дитячому віці.

Змістовий модуль 2.

Сучасні стандарти ведення педіатричних пацієнтів із найпоширенішою соматичною патологією, невідкладна допомога. Медична та психологічна реабілітація в педіатрії

Тема 4. Ведення пацієнтів в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів і рекомендацій. Медична та психологічна реабілітація. Хвороби органів дихання, системи кровообігу, крові та органів кровотворення, клінічна імунологія та алергологія в педіатрії. Захворювання верхніх та нижніх дихальних шляхів. Пневмонії у дітей. Ускладнення пневмонії. Синдром повторної пневмонії. Ушкодження легень при генетично детермінованих та спадкових хворобах. Синдром стридору у дитячому віці. Скринінг на туберкульоз органів дихання у дітей і

підлітків. Атопічні захворювання дитячого віку. Особливості перебігу та діагностики бронхіальної астми у дітей. Сучасні аспекти ведення дітей з атопічним дерматитом. Імунітет та імунопатологічні стани дитячого віку. Первинні імунодефіцити. Особливості антибіотикотерапії у дитячому віці. Вроджені вади серця у дитячому віці. Інфекційний ендокрадит у дітей і підлітків. Дифузні хвороби сполучної тканини у дітей і підлітків. Синдром лихоманки неясного генезу. Артеріальна гіпертензія у дитячому віці. Порушення ритму і провідності у дитячому віці. Диференційний діагноз анемічного, геморагічного синдрому у дитячому віці. Гемобластози, цитопенії, лейкомоїдні реакції у дітей.

Тема 5. Хвороби органів ендокринної системи, органів травлення та сечової системи у дитячому віці. Ведення пацієнтів в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів і рекомендацій. Медична та психологічна реабілітація. Синдроми мальдигестії, мальабсорбції. Хронічна діарея у дитячому віці. Хронічні хвороби печінки, жовчних шляхів та підшлункової залози у дитячому віці. Пептична виразка у дітей. Синдром шлунково-кишкової кровотечі у віковому аспекті. Спадкові та вроджені хвороби нирок у дітей. Основні синдроми при хворобах нирок. Нейрогенні розлади сечовипускання та нетримання сечі у дітей. Інфекційні захворювання сечових шляхів у дітей. Вроджені та набуті гломерулопатії у дітей. Особливості клінічного перебігу цукрового діабету у дітей. Синдроми ожиріння, порушення зросту та статевого дорівняння у дітей. Хвороби щитовидної залози та парашитовидних залоз, хвороби наднирників у дітей.

Тема 6. Невідкладна допомога в педіатрії. Медична та психологічна реабілітація. Особливості серцево-легеневої реанімації у дитячому віці. Організація невідкладної і швидкої допомоги в педіатрії. Моніторинг за тяжкохворою дитиною. Судомний синдром у дитячому віці. Диференційна діагностика і терапія коматозних станів у дітей. Синкопе у дитячому віці. Шоки у дітей. Гостра серцево-судинна недостатність. Гостра та хронічна ниркова недостатність. Гостра дихальна недостатність. Гіпер- та гіпотермії у дітей. Гострі отруєння у дітей. Гостра печінкова недостатність. Невідкладна допомога при травмах, опіках, обмороженнях, утопленні, укусах.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна робота
Модуль. «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією»					
<i>Змістовий модуль 1. Організація педіатричної допомоги, профілактична педіатрія. Фізіологія і патологія періоду новонародженості. Актуальні питання інфекційних захворювань дитячого віку. Медична та психологічна реабілітація.</i>					
<i>Тема 1. Організація педіатричної допомоги. Харчування здорових і хворих дітей. Профілактика дефіцитних станів. Оцінка розвитку дитини.</i>	13		6	7	
<i>Тема 2. Фізіологія і патологія періоду новонародженості. Медична генетика в педіатрії. Медична реабілітація.</i>	13		6	7	
<i>Тема 3. Актуальні питання інфекційних захворювань дитячого віку. Медична та психологічна реабілітація.</i>	14		7	7	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	40		19	21	
<i>Змістовий модуль 2. Сучасні стандарти ведення педіатричних пацієнтів із найпоширенішою соматичною патологією, невідкладна допомога. Медична та психологічна реабілітація в педіатрії</i>					
<i>Тема 4. Ведення пацієнтів в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів і рекомендацій. Медична та психологічна реабілітація. Хвороби органів дихання, системи кровообігу, крові та органів кровотворення, клінічна імунологія та алергологія в педіатрії.</i>	13		7	6	
<i>Тема 5. Хвороби органів ендокринної системи, органів травлення та сечової системи у дитячому віці. Ведення пацієнтів в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів і рекомендацій. Медична та психологічна реабілітація.</i>	13		7	6	
<i>Тема 6. Невідкладна допомога в педіатрії. Медична та психологічна реабілітація</i>	11		5	6	
<i>Підсумковий модульний контроль</i>	7	-	2	5	
<i>Індивідуальна робота</i>	6	-	-	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	50	-	21	23	6

УСЬОГО ГОДИН:	90		40	44	6
----------------------	-----------	--	----	----	---

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ – немає.

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ. Актуальні питання інтенсивної терапії та невідкладної допомоги в педіатрії

№	Тема	Кільк. годин
1.	Організація педіатричної допомоги. Харчування здорових і хворих дітей. Профілактика дефіцитних станів. Оцінка розвитку дитини.	6
2.	Фізіологія і патологія періоду новонародженості. Медична генетика в педіатрії. Медична реабілітація.	6
3.	Актуальні питання інфекційних захворювань дитячого віку. Медична та психологічна реабілітація.	7
4.	Ведення пацієнтів в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів і рекомендацій. Медична та психологічна реабілітація. Хвороби органів дихання, системи кровообігу, крові та органів кровотворення, клінічна імунологія та алергологія в педіатрії.	7
5.	Хвороби органів ендокринної системи, органів травлення та сечової системи у дитячому віці. Ведення пацієнтів в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів і рекомендацій. Медична та психологічна реабілітація.	7
6.	Невідкладна допомога в педіатрії. Медична та психологічна реабілітація	5
7.	Підсумковий модульний контроль	2
	Всього	40

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента – одна з організаційних форм навчання, що регламентується навчальним планом і виконується студентом самостійно поза межами аудиторних занять. Видами самостійної роботи студентів є підготовка до практичного заняття із застосуванням методичних вказівок, розроблених викладачами кафедри, опрацювання додаткової літератури, створення алгоритмів, структурно-логічних схем, написання рефератів, анотацій, підготовка доповідей та презентацій для виступу з повідомленнями на практичних заняттях, участь у симуляційних тренінгах (підготовка ролі). Організація самостійної роботи у відділеннях педіатричного стаціонару забезпечується викладачами кафедри.

№ п/п	Види СРС	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять	39
2	Індивідуальна СРС: Підготовка презентації за окремим питанням тематики занять або ролі (пацієнта, батьків пацієнта, лікаря, медичної сестри) у проведенні симуляційного сценарію.	6
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	5
	Всього годин	50

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання – форма організації навчання з метою поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, тобто індивідуальне навчально-дослідне завдання. Як індивідуальне завдання в програмі запропоновано: аналіз клінічних випадків, робота з архівним матеріалом клініки, підготовка літературного огляду по клінічним випадкам, які мають труднощі диференційної діагностики та/або лікування, виступ на клінічній лікарській та/або клініко-патологоанатомічній конференції.

- підготовка ролі (пацієнта, батьків пацієнта, лікаря, медичної сестри) у проведенні симуляційного сценарію.
- аналіз клінічних випадків на підставі опрацювання архівних матеріалів клініки,
- підготовка літературного огляду по клінічних випадках з труднощами диференційної діагностики та/або лікування,
- виступ на клінічній лікарській та/або клініко-патологоанатомічній конференції,
- виступ на засіданні наукового студентського гуртка,
- участь у наукових конференціях,
- публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль. «Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією»

1. Диференційна діагностика основних причин синдромів кашлю, бронхообструкції, задишки та ціанозу при хворобах органів дихання у дітей.
2. Особливості медико-психологічного супроводу дітей із хронічними бронхогенними захворюваннями. Диспансерне спостереження. Тактика ведення. Профілактика. Медична та психологічна реабілітація.
3. Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності в залежності від причини виникнення та ступеня тяжкості. Надання невідкладної допомоги при нападі бронхіальної астми, астматичному статусі.
4. Диференційна діагностика основних причин синдрому кардіомегалії, недостатності кровообігу та серцевих шумів в дитячому віці.
5. Диференційна діагностика основних причин синдрому первинної та вторинної артеріальної гіпертензії в дитячому віці. Надання невідкладної допомоги при синкопе, гіпертензивній кризі.
6. Диференційна діагностика основних причин анемічного та геморагічного синдромів в дітей.
7. Системні хвороби сполучної тканини. Диференційна діагностика суглобового синдрому. Особливості медико-психологічного супроводу дітей із хронічними захворюваннями системи кровообігу.
8. Надання невідкладної допомоги при гострій серцевій недостатності у дітей.
9. Найбільш поширені порушення серцевого ритму і провідності в дитячому віці. Невідкладна допомога.
10. Диференційна діагностика органічних захворювань верхнього відділу травного тракту та кишківника у дітей.
11. Диференційна діагностика основних причин синдрому абдомінального болю. Особливості перебігу виразкової хвороби та її ускладнень у дітей.
12. Надання невідкладної допомоги при ускладненому перебігу виразкової хвороби у дітей.
13. Диференційна діагностика порушення кишкового всмоктування, травлення та хронічної діареї в дітей.
14. Диференційна діагностика гепатолієнального синдрому та синдрому портальної гіпертензії. Хронічний гепатит у дітей.
15. Надання невідкладної допомоги при гострій печінковій недостатності та ускладненнях синдрому портальної гіпертензії.
16. Особливості медико-психологічного супроводу дітей із хронічними гастроентерологічними захворюваннями. Тактика ведення. Диспансерне спостереження.
17. Провідні клінічні симптоми та синдроми при найбільш поширених захворюваннях органів сечової системи у дітей. Класифікація захворювань нирок у дітей.
18. Енурез в дітей. Диференційний діагноз, лікування, медико-психологічний супровід.
19. Диференційна діагностика синдрому дизурії, сечового синдрому, нефритичного та нефротичного синдрому в дитячому віці.
20. Особливості медико-психологічного супроводу дітей із хронічними нефрологічними захворюваннями. Тактика ведення. Диспансерне спостереження.
21. Надання невідкладної допомоги при гострому ушкодженні нирок у дітей. Принципи лікування хронічної хвороби нирок у дітей.
22. Провідні клінічні симптоми та синдроми найбільш поширених захворювань ендокринної системи та обміну речовин в дитячому віці.
23. Диференційна діагностика основних причин порушень росту, статевого розвитку, ожиріння в дитячому віці.
24. Хвороби щитовидної залози, надниркових залоз, гіпоталамо-гіпофізарної системи у дітей. Класифікація, клініка, діагностика.
25. Цукровий діабет у дитячому віці, особливості перебігу, ускладнення. Невідкладна допомога при кетоацидозі та гіпоглікемії.
26. Особливості медико-психологічного супроводу дітей із ендокринними хворобами та порушенням обміну речовин. Тактика ведення. Диспансерне спостереження.
27. Диференційна діагностика основних причин респіраторного дистресу в неонатології. Надання невідкладної допомоги.
28. Диференційна діагностика основних причин синдрому жовтяниці та геморагічного синдрому в неонатології. Надання невідкладної допомоги.
29. Внутрішньоутробні інфекції та сепсис новонароджених. Клініка. Дані лабораторних та інструментальних досліджень. Надання невідкладної допомоги.
30. Перинатальні гіпоксично-ішемічні та травматичні ушкодження центральної нервової системи. Дані лабораторних та інструментальних досліджень. Прогноз. Поняття про перинатальну психологію. Медична та психологічна реабілітація.
31. Недоношені діти та діти, народжені з малою масою тіла. Особливості медико-психологічного супроводу. Тактика ведення. Медична та психологічна реабілітація.
32. Провідні клінічні симптоми та варіанти перебігу дитячих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. Диференційний діагноз.
33. Провідні клінічні симптоми та варіанти перебігу інфекцій з синдромом екзантеми (кору, краснухи, вітряної віспи, скарлатини) в дитячому віці. Диференційна діагностика синдрому екзантеми при різних інфекційних захворюваннях у дітей.
34. Диференційна діагностика інфекційних хвороб із синдромом тонзиліту у дітей.
35. Надання невідкладної допомоги при гіпертермічному, судомному синдромі, крупі у дітей з інфекційною патологією.
36. Диференційна діагностика гострих кишкових інфекцій у дітей. Клінічні варіанти перебігу шигельозу, сальмонельозу, ешерихіозів, кишкового ієрсиніозу, вірусних діарей у дітей різного віку. Ексікоз у дітей раннього віку:

клінічно-лабораторні показники тяжкості, типи. Невідкладна допомога при зневодненні у дітей раннього віку. Невідкладна допомога при гіповолемічному шоці у дітей.

37. Провідні клінічні симптоми та варіанти перебігу нейроінфекцій в дитячому віці. Диференційна діагностика менінгококової інфекції, менінгітів різної етіології у дітей. Тактика ведення хворих на менінгіти та енцефаліти. Диференційна дагностика енцефалітів, поліомієліту та поліомієлітоподібних захворювань у дітей. Екзогенні соматогенні нервово-психічні розлади у дітей з нейроінфекцією. Особливості медико-психологічного супроводу. Медична та психологічна реабілітація.

38. Невідкладна допомога та лікування хворих із менінгококцемією дітей на до- та госпітальному етапі. Інфекційно-токсичний шок при менінгококцемії. Діагностика. Невідкладна допомога. Лихоманка Ебола.

39. набряк-набухання головного мозку при менінгітах та енцефалітах у дітей. Діагностика. Невідкладна допомога.

40. Календар профілактичних щеплень. Протипоказання до щеплень. Порівняльний аналіз календарів щеплень у різних країнах. Актуальні проблемні аспекти вакцинопрофілактики на сучасному етапі. Поствакцинальні реакції та ускладнення. Анафілактичний шок при щепленні. Діагностика, невідкладна допомога.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля не мають пропущених невідпрацьованих занять, набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної (тестовий контроль) і практичної підготовки (демонстрування умінь студента біля ліжка хворої дитини, вирішення структурованих ситуаційних задач).

Тестовий контроль включає 30 тестових завдань. Максимальна кількість балів – 15 (0,5 бала за 1 правильну відповідь).

Виконання студентами практичних навичок біля ліжка хворого (оцінка загального стану хворої дитини, аналіз даних анамнезу, об'єктивне обстеження та визначення клінічних змін з боку органів та систем, обґрунтування попереднього діагнозу, призначення лікування, визначення заходів екстреної допомоги тощо). Максимальна кількість балів – 25 (максимально по 5 балів за кожний розділ – скарги/анамнез, фізикальне обстеження, призначення/оцінка параклінічних обстежень, діагноз, екстрена допомога/лікування/профілактика).

Вирішення комплексної структурованої ситуаційної задачі, що включає інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних досліджень, обґрунтування клінічного діагнозу, визначення терапевтичної тактики, призначення лікування або надання екстреної допомоги. Максимальна кількість балів – 15. Складання плану надання невідкладної допомоги дітям. Максимальна кількість балів – 15.

Виконання однієї з переліку практичної навички (1. Оцінка фізичного розвитку дітей різного віку (антропометрія та оцінка при зіставленні з регіональними стандартами); 2. Призначення раціонального харчування здоровим дітям першого року життя та лікувального харчування хворим дітям різного віку; 3. Оцінка нервово-психічного розвитку здорових і хворих дітей різного віку; 4. Оцінка результатів лабораторних методів дослідження у дітей; 5. Оцінка результатів інструментальних методів дослідження у дітей (інтерпретація однієї електрокардіограми чи рентгенограми органів грудної або черевної порожнини); 6. Надання невідкладної допомоги, проведення інтенсивної терапії хворим дітям з дитячими та дитячими інфекційними хворобами та особливості реанімації у дітей різного віку) – максимальна кількість балів - 10.

Нескладання одного з етапів унеможливорює зарахування підсумкового модульного контролю.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю. Дисципліна закінчується підсумковим модульним контролем.

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом тестування вихідного рівня знань.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою обговорення питань заняття, участі у рольовій грі по симуляційному сценарію, проведенні контрольного тестування рівня знань.

Підсумковий контроль знань студентів з дисципліни здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (див. розділ 16).

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 -бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах є однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання					
			5	4	3	2	5	4	3	2		
Модуль Педіатрія з медичною та психологічною реабілітацією 90/3,0	2 №№1-2	6	18	14	10	0	12	11	10	0	70	120

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 120 балів. **Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 120 балів ($120=(6 \times 18)+12$).**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті : **$70=(6 \times 10)+10$.**

Оцінку за модуль визначають як суму оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яку виставляють на практичних заняттях, відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному навчальному занятті за відповідною темою та кількістю балів за виконання індивідуальних завдань та підсумковий модульний контроль.

Максимальна кількість балів при вивченні навчальної дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуальних завдань, підсумковий модульний контроль, що присвоюється студентам при засвоєнні модуля - 200 балів.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

- Колоскова О.К., Безруков Л.О., Іванова Л.А., Білоус Т.М., Богущка Н.К., Колюбакіна Л.В., Ортеменка Є.П., Тарнавська С.І., Хільчевська В.С., Белашова О.В., Власова О.В., Гарас М.Н., Марусик У.І., Сажин С.І., Шахова О.О. Алгоритми виконання практичних навичок та ситуаційні завдання з педіатрії до практично-орієнтованого державного випускного іспиту. - Чернівці: БДМУ. - 2015. – 447 с.
- Майданник В.Г., Бутиліна О.В. Клінічна діагностика в педіатрії. К: «Дорадо-друк», 2012.-286 с.
- Невідкладні стани в педіатрії: Навч. посіб. /За редакцією проф. О.П. Волосовця та Ю.В. Марушка - Х.: Прапор. - 2008. - 200 с.
- Педіатрія в практиці сімейного лікаря : навч. посібник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / ред. Н. В. Банадига. - Т. : ТДМУ ; Т. : Укрмедкнига, 2008. - 340 с.
- Педіатрія. За ред. Тяжкої О.В. - Вінниця. - 3 вид. - „Нова Книга”, 2009. - 1136 с.

19.2 Допоміжна

- Nelson textbook 20th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. Видавництво: SAUNDERS. 2016. – 3686 p.
- Белоусов Ю. В. Гастроентерологія дитячого віку: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ю.В. Белоусов; Харк. мед. акад. післядиплом. освіти. - К : Коляда О.П., 2007. - 438 с.

3. Вибрані питання гематології в педіатрії: навч. посіб. / Л.О. Безруков, Т.М. Білоус, Н.К. Богуцька, Є.П. Ортеменка, М.Г. Гнатюк, О.Я. Кухта. – Чернівці: Видво «Місто», 2013. – 216 с.
4. Волосовець О.П., Кривоустов С.П. Кишеньковий довідник педіатра і сімейного лікаря (амбулаторна педіатрія). Харків: Новое слово, 2010. -208 с.
5. Волосовець О.П., Кривоустов С.П., Нагорна Н.В., співав. Завдання з біоетики та медичної деонтології для педіатрів-Донецьк: Донбас, 2004. - 84 с.
6. Зубаренко О.В., Портнова О.О., Волосовець О.П., Кривоустов С.П., Весілик Н.Л. Педіатрія (пульмонологія та алергологія дитячого віку). Посібник для студентів вищих медичних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів. - Одеса: Друкарський дім, Друк Південь, 2011. - 288 с.
7. Колоскова О.К., Безруков Л.О., Тарнавська С.І., к.мед.н., Білоус Т.М., Шахова О.О. Білик Г.А, Гончарук Р.І. Актуальні питання пульмонології та алергології в педіатрії / Колоскова О.К., Безруков Л.О., Тарнавська С.І., к.мед.н., Білоус Т.М., Шахова О.О. Білик Г.А, Гончарук Р.І.; за ред. проф. Колоскової О.К.]. – Чернівці: Медуніверситет, «Місто 2019». – 206 с.
8. Колоскова О.К., Безруков Л.О., Хільчевська В.С., Шевчук Н.М., Горенко Н.Б., Кордунян Н.В. Гастроентерологія дитячого віку: диференційний діагноз / О.К. Колоскова, Л.О. Безруков, В.С. Хільчевська, Н.М. Шевчук, Н.Б. Горенко, Н.В. Кордунян; за ред. проф. Колоскової О.К.]. – Чернівці: Медуніверситет, «Місто», 2019. – 172 с.
9. Колоскова О.К., Білоус Т.М., Коротун О.П., Гнатюк М.Г., Кухта О.Я., Манойленко Г.І. Анемії в дитячому віці. навч. посіб. для студ. 5-6 курсу / [Колоскова О.К., Білоус Т.М., Коротун О.П., Гнатюк М.Г., Кухта О.Я., Манойленко Г.І., за ред. проф. Колоскової О.К.]. – Чернівці: Медуніверситет, 2019. – 122 с.
10. Ласиця О.І., Ласиця Т.С, Недельська СМ. Алергологія дитячого віку. - К: Книга Плюс, - 2004. - 368 с.
11. Майданник В.Г. Рахит у дітей: Современные аспекты. - Нежин: ООО «Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2006.- 116 с.
12. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания пищевода, желудка и двенадцатиперстной кишки у детей. - Киев: ВБ «Аванпост-Прим», 2008.-432 с.
13. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания гепатобилиарной системы и поджелудочной железы у детей. - Киев: ВБ «Аванпост-Прим», 2009.-409 с.
14. Майданник В.Г., Корнейчук В.В., Хайтович Н.В., Салтыкова Г.В. Заболевания кишечника у детей. -Киев: ВБ «Аванпост-Прим», 2009. -487 с.
15. Марушко Ю. В. Практична педіатрія: методика клінічного обстеження, семіотики ураження органів та систем, основні маніпуляції : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та лікарів-інтернів / Ю. В. Марушко, С. А. Пісоцька, Т. В. Гищак. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2010.-262 с.
16. Михельсон В.А., Алмазова И.Г., Неудахин Е.В. Коматозные состояния у детей. Л."Медицина", 1988. - 224 с
17. Накази МОЗ України (протоколи діагностики та лікування в педіатрії): «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання»; рішення Колегії МОЗ України «Імунопрофілактика в Україні. Аналіз стану. Проблемні питання. Шляхи вирішення» від 15.07.2016 р.
18. Неонатологія (частина 1): навч. посібник / за ред. проф. О.К. Колоскової [Колоскова О.К., Безруков Л.О., Коллюбакіна Л.В. Хільчевська В.С., Ортеменка Є.П., Богуцька Н.К, Власова О.В., Крецу Н.М., Трекуш Є.З., Калущька Н.І.].– Чернівці : Медуніверситет, «Місто», 2019.– 232 с. Іл.
19. Неонатологія (частина 2): навч. посібник / за ред. проф. О.К. Колоскової [Колоскова О.К., Безруков Л.О., Коллюбакіна Л.В. Хільчевська В.С., Ортеменка Є.П., Богуцька Н.К, Власова О.В., Крецу Н.М., Трекуш Є.З., Калущька Н.І.].– Чернівці : Медуніверситет, «Місто», 2019.– 120 с. Іл.
20. Оказание стационарной помощи детям. Карманный справочник. Оригинальное издание: Pocket book of Hospital care for children. Geneva, WHO, 2005. - Всемирная Организация Здравоохранения, 2006, 378 с.
21. Первинна артеріальна гіпертензія у дітей та підлітків / За ред. В.Г. Майданника, В.Ф.Москаленка. - К.-2007.-389 с
22. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві. – Львів, 2008. – 334с.
23. Тяжка О.В., Починюк В.В., Коллюбакіна Л.В. и др. Pediatrics / Edited by professor O. Tiazhka Учебник для англоязычных студентов / Вінниця: ПП «Нова книга», 2011. - С. 575.
24. Шадрін О. Г. Гастроентерологія дитячого віку : навч.-метод. посіб. для викладачів та студ. VI курсу, що навчаються за фахом "педіатрія" / Шадрін О. Г., Леженко Г.О., Резніченко Ю. Г. - Запоріжжя : Просвіта, 2010. - 202 с.

19.3. Інформаційні ресурси

<http://moodle.bsmu.edu.ua>

Електронні бібліотеки:

<http://meduniver.com/Medical/Book/index.html>

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

Інформаційні ресурси МОЗ України:

<http://www.moz.gov.ua>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Богуцька Наталія Казимирівна – доцент кафедри педіатрії та дитячих інфекційних хвороб, доцент, к.мед.н.

©Богуцька Н.К., 2021 рік